

Կ-108-02.12.2021-ՊԻ-011/1

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

**«ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1. «Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցչի մասին» 2019 թվականի հուլիսի 10-ի ՀՕ-141-Ն օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) վերնագրում և ամբողջ տեքստում «Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցչի» բառերը փոխարինել «Միջազգային իրավական հարցերով ներկայացուցչի» բառերով և համապատասխան հղվածներով:

Հոդված 2. Օրենքի 1-ին հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 2-րդ մասով՝

«2. Սույն օրենքի իմաստով Ներկայացուցչի գործունեությունն ընդգրկում է՝

- 1) ***Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը (այսուհետ՝ Եվրոպական դատարան),***
- 2) ***Արդարադատության միջազգային դատարանը,***
- 3) ***միջազգային արբիտրաժը,***
- 4) ***հաշտարարությունը,***
- 5) ***օտարերկրյա դատարանները:»:***

Հոդված 3. Օրենքը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 1. 1-րդ հոդվածով՝

«Հոդված 1.1. Օրենքում կիրառվող հասկացությունները

1. Սույն Օրենքի իմաստով՝

- 1) ***միջազգային արբիտրաժը*** միջազգային արբիտրաժային կանոնների հիման վրա գործող վեճը լուծող մարմին է, անկախ դրա՝ մշտապես գործող

արբիտրաժային հաստատության կողմից կամ առանց նման հաստատության իրականացվելու հանգամանքի.

- 2) **օգտերկրյա դատարանը** այլ պետության ազգային դատարան է, որտեղ Հայաստանի Հանրապետությունը հանդես է գալիս որպես հայցվոր, պատասխանող կամ երրորդ կողմ.
- 3) **հաշտարարությունը** գործընթաց է, որն ուղղված է կողմերի համաձայնությամբ իրենց միջև առկա վեճն անկողմնակալ երրորդ անձի՝ հաշտարարի օգնությամբ լուծելուն:»:

Հոդված 4. Օրենքի 2-րդ հոդվածի՝

- 1) 1-ին մասում «(այսուհետ՝ Եվրոպական կոնվենցիա),» բառերից հետո լրացնել «Արդարադատության միջազգային դատարանի կանոնադրությունը, «Պետությունների և այլ պետությունների քաղաքացիների միջև ներդրումային վեճերի լուծման մասին» 1965 թվականի մարտի 18-ի կոնվենցիան, Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած այլ միջազգային պայմանագրերը» բառերը և «սույն օրենքը» բառերից հետո հանել «Հայաստանի Հանրապետության վավերացրած այլ միջազգային պայմանագրեր» բառերը.
- 2) 2-րդ մասում «վերահսկողության վերաբերյալ կանոնակարգով,» բառերից հետո լրացնել «կիրառելի արբիտրաժային և հաշտարարության կանոններով, Արդարադատության միջազգային դատարանի կանոնակարգով» բառերը:

Հոդված 5. Օրենքի 3-րդ հոդվածի՝

- 1) 2-րդ մասը ուժը կորցրած ճանաչել:
- 2) 5-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«5. Ներկայացուցիչն իր պաշտոնավարումից հետո չի կարող ներկայացնել կամ խորհրդատվություն տրամադրել որևէ անձի՝ սույն օրենքի 1-ին հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված աստիճաններում քննության փուլում (հաշտարարության գործընթացում) գտնվող այն գործերի առնչությամբ, որոնք ստացվել են կամ որոնց վարույթը սկսվել է իր պաշտոնավարման ժամանակահատվածում կամ որոնցով կազմակերպել կամ իրականացրել է Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացումը:»:

3) 6-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«6. Ներկայացուցիչը չի կարող սույն օրենքի 1-ին հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված ատյաններում վարել բանակցություններ կողմի և (կամ) վերջինիս ներկայացուցչի հետ կամ կազմակերպել կամ իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացումն այն գործով, որում ունի անձնական շահ կամ եղել է իբրև այդ գործով կողմի ներկայացուցիչ կամ փաստաբան կամ տրամադրել խորհրդատվություն կամ հանդես եկել որևէ այլ կարգավիճակով:»:

Հոդված 6. Օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասում «փորձ ունեցող» բառերից հետո լրացնել «միջազգային իրավունքին,» բառերը և «և անգլերենին կամ ֆրանսերենին» բառերը փոխարինել «, անգլերենին և այլ օտար լեզվի» բառերով:

Հոդված 7. Օրենքի 6-րդ հոդվածի՝

1) 3-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«3. Գրասենյակը՝

- 1) օժանդակում է Եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացմանը, ինչպես նաև Եվրոպական դատարանի՝ Հայաստանի Հանրապետության վերաբերյալ վճիռների և որոշումների կատարման գործընթացի կազմակերպմանը.
- 2) օժանդակում է Արդարադատության միջազգային դատարանում Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացմանը, ինչպես նաև Արդարադատության միջազգային դատարանի՝ Հայաստանի Հանրապետության վերաբերյալ վճիռների և որոշումների կատարման գործընթացի կազմակերպմանը.
- 3) օժանդակում է միջազգային արբիտրաժներում, օտարերկրյա դատարաններում Հայաստանի Հանրապետության շահերի ներկայացմանը, արբիտրաժային կամ օտարերկրյա դատարանների վճիռների և որոշումների ճանաչման և կատարման, ինչպես նաև դրանց բողոքարկման գործընթացի կազմակերպմանը.

- 4) օժանդակում է հաշտարարության կարգով Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ վեճի լուծմանը.
- 5) աջակցում է Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգում մարդու իրավունքների միջազգային չափանիշների ներդրմանը:»:

2) 4-րդ մասը հանել:

Հոդված 8. Օրենքի 7-րդ հոդվածի՝

1) 1-ին մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«1. Ներկայացուցիչը՝

1) Հայաստանի Հանրապետության դեմ Եվրոպական դատարան ներկայացված և Հայաստանի Հանրապետությանը կոմունիկացված գանգատների, միջանկյալ միջոցի կիրառման վերաբերյալ պահանջի, ինչպես նաև Եվրոպական դատարանից ստացված այլ կոմունիկացիայի առնչությամբ Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշումը ներկայացնում է Եվրոպական դատարան.

2) Հայաստանի Հանրապետության դեմ Եվրոպական դատարան ներկայացված և Հայաստանի Հանրապետությանը կոմունիկացված գանգատների վերաբերյալ գործերը բարեկամական կարգավորման ձևով լուծելու նպատակով գանգատ ներկայացրած կողմի հետ վարում է բանակցություններ, կնքում է բարեկամական կարգավորումներ.

3) Հայաստանի Հանրապետության դեմ Եվրոպական դատարան ներկայացված և Հայաստանի Հանրապետությանը կոմունիկացված գանգատների վերաբերյալ գործերով հանդես է գալիս միակողմանի հայտարարությամբ.

4) Եվրոպական դատարանում գործի քննությանը ներգրավվում է որպես երրորդ կողմ և Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշումը ներկայացնում է Եվրոպական դատարան.

5) կազմակերպում է Եվրոպական դատարանի կողմից առանձին գանգատի առնչությամբ կիրառված միջանկյալ միջոցի կատարման գործընթացը.

6) Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ գործերով Եվրոպական դատարանի Պալատի վճիռը Եվրոպական դատարանի Մեծ պալատի քննությանը հանձնելու պահանջով միջնորդություն է ներկայացնում Եվրոպական դատարան:»:

2) 2-մասից հանել «միայն» բառը:

Հոդված 9. Օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«1) իրավասու մարմինների հետ խորհրդակցելուց հետո կազմակերպում է Հայաստանի Հանրապետության վերաբերյալ վճռի կամ որոշման կատարման գործընթացը՝ այդ թվում առաջարկելով Հայաստանի Հանրապետության վերաբերյալ վճռի կամ որոշման կատարմանն ուղղված միջոցառումներ.

2)վճռի կատարման փուլում բարեկամական կարգավորման ձևով խնդրի լուծման նպատակով վարում է բանակցություններ, կնքում է բարեկամական կարգավորումներ.»:

Հոդված 10. Օրենքը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 8. 1-րդ, 8. 2-րդ և 8. 3-րդ հոդվածներով՝

«Հոդված 8.1 Ներկայացուցչի լիազորությունները Հայաստանի Հանրապետության շահերը Արդարադատության միջազգային դատարանում ներկայացնելիս

1. Ներկայացուցիչը՝

1) Կառավարության որոշման հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության անունից Արդարադատության միջազգային դատարան է ներկայացնում հայցադիմում և հայցի ապահովման միջոց կիրառելու վերաբերյալ միջնորդություն.

2) Արդարադատության միջազգային դատարանում Հայաստանի Հանրապետության դեմ իրավական գործընթաց մեկնարկելու դեպքում ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշումը և առարկությունները.

3) կազմակերպում է Արդարադատության միջազգային դատարանի վճիռների և որոշումների կատարման գործընթացը, մասնակցում է վճիռների և

որոշումների կատարմանն ուղղված Միավորված ազգերի կազմակերպության շրջանակներում իրականացվող միջոցառումներին.

- 4) կազմակերպում և իրականացնում է Արդարադատության միջազգային դատարանում Հայաստանի Հանրապետության շահերի պաշտպանությանն ուղղված այլ միջոցառումներ.
- 5) մասնակցում է Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ գործերով վճիռների և որոշումների կատարման վերաբերյալ Միավորված ազգերի կազմակերպության կազմակերպված գործընթացներին:

Հոդված 8.2 Ներկայացուցչի լիազորությունները Հայաստանի Հանրապետության շահերը միջազգային արբիտրաժներում և օտարերկրյա դատարաններում ներկայացնելիս

Ներկայացուցիչը՝

- 1) Հայաստանի Հանրապետության դեմ արբիտրաժային կամ վեճը դատարանին հանձնելու վերաբերյալ ծանուցում ստանալու դեպքում ըստ անհրաժեշտության բանակցություններ է վարում կողմի հետ վեճն արտադատական կարգով լուծելու նպատակով.
- 2) Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ արբիտրաժային վեճերի շրջանակում մասնակցում է արբիտրաժային տրիբունալի կազմավորմանը՝ կիրառելի արբիտրաժային կանոնների համաձայն նշանակելով Հայաստանի Հանրապետության արբիտրին, բանակցելով կողմի հետ նախագահող արբիտրի նշանակման հարցի շուրջ և այլ անհրաժեշտ գործողություններ իրականացնելով.
- 3) Հայաստանի Հանրապետության դեմ ներկայացված արբիտրաժային ծանուցման, դիմումի կամ դատական հայցի առնչությամբ ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշումը.
- 4) սեփական նախաձեռնությամբ կամ իրավասու մարմնի միջնորդության հիման վրա, անհրաժեշտության դեպքում վարչապետի կամ իրավասու մարմինների հետ խորհրդակցելուց հետո, օտարերկրյա դատարանների վարույթում գտնվող գործի քննությանը ներգրավվում է որպես երրորդ կողմ և ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության դիրքորոշումը.
- 5) Կառավարության որոշման հիման վրա վեճը հանձնում է արբիտրաժային տրիբունալի կամ օտարերկրյա դատարանի քննությանը.

- 6) ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության շահերը միջազգային արբիտրաժում և օտարերկրյա դատարաններում Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ քննվող գործերով.
- 7) ըստ անհրաժեշտության սահմանված կարգով բողոքարկում է օտարերկրյա դատարանների որոշումները (վճիռները).
- 8) ըստ անհրաժեշտության արբիտրաժային որոշումը (վճիռը) չեղյալ ճանաչելու վերաբերյալ դիմում է ներկայացնում.
- 9) կազմակերպում է արբիտրաժային և օտարերկրյա դատարանների որոշումների (վճիռների) ճանաչումը և կատարումը:

Հոդված 8.3 Ներկայացուցչի լիազորությունները Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ վեճը հաշտարարության կարգով լուծելիս

1. Ներկայացուցիչը՝

- 1) Հայաստանի Հանրապետության անունից բանակցություններ է վարում վեճի կողմի կամ վերջինիս ներկայացուցչի հետ.
- 2) Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքում է հաշտարարության կարգով վեճը լուծելու վերաբերյալ համաձայնագրեր (պայմանագրեր).
- 3) Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ վեճի լուծման նպատակով ներգրավում է հաշտարարների կամ հաշտարարական ծառայություններ մատուցող գրասենյակների.
- 4) ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության շահերը հաշտարարության ընթացքում.
- 5) անհրաժեշտության դեպքում վարչապետի կամ իրավասու մարմինների հետ խորհրդակցելուց հետո կնքում է հաշտության համաձայնություններ և կազմակերպում է հաշտության համաձայնությունների կատարումը:»:

Հոդված 11. Օրենքի 9-րդ հոդվածի՝

- 1) 1) վերնագրում «Եվրոպական» բառը փոխարինել «միջազգային» բառով,
- 2) 1-ին մասի 1-ին կետից հանել «և Եվրոպական» բառերը,
- 3) 3-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«3) ուսումնասիրել ոլորտի միջազգային փաստաթղթերը, նախադեպային իրավունքը, վերաբերելի միջազգային մարմինների զեկույցները, ինչպես նաև ոլորտի ներպետական պրակտիկան, և անհրաժեշտության դեպքում իրականացնել ոլորտի բարելավման և մարդու իրավունքների միջազգային իրավական չափանիշներին համապատասխանեցման վերաբերյալ գործողություններ.»

4) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 4-րդ կետ.

«4) մարդու իրավունքների միջազգային իրավական չափանիշների ներդրման նպատակով իրականացնել ծրագրեր՝ անհրաժեշտության դեպքում համագործակցելով միջազգային կազմակերպությունների կամ այլ կառույցների հետ:»:

Հոդված 12. Օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝

1) 3-րդ կետում «կարգավիճակով,» բառից հետո լրացնել «ինչպես նաև հետ կանչելու նրանց (*ad hoc*) դատավորի կարգավիճակից.» բառերը,

2) 4-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«4) Ներդրումային վեճերի կարգավորման միջազգային կենտրոնին առաջարկելու Հայաստանի Հանրապետության կողմից նշանակվող արբիտրների և հաշտարարների թեկնածուներին.

3) 5-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«5) ներկայացնել դիրքորոշում Հայաստանի Հանրապետության անունից կնքվող երկկողմ և բազմակողմ համաձայնագրերի նախագծերի, օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ կնքվող այն պայմանագրերի նախագծերի վերաբերյալ, որոնցով որպես վեճի լուծման մեխանիզմ նախատեսված է միջազգային արբիտրաժը՝ ըստ անհրաժեշտության համագործակցելով իրավասու մարմինների հետ.»

4) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 6-րդ կետ.

«6) իրավասու մարմինների հետ համատեղ մշակել իրավական փաստաթղթեր և օժանդակել համապատասխան միջազգային կազմակերպություններում դրանց շրջանառմանը:»:

Հոդված 13. Եզրափակիչ և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

2. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչը, Ներկայացուցիչ գրասենյակի ղեկավարը և Գրասենյակի քաղաքացիական ծառայողները շարունակում են պաշտոնավարել, որպես համապատասխանաբար Միջազգային իրավական հարցերով ներկայացուցիչ, Ներկայացուցչի գրասենյակի ղեկավար և Գրասենյակի քաղաքացիական ծառայողներ: